

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	CJ I
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk I, 1. ročník
Sada číslo:	C-09
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	01
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_C-09-01
Název vzdělávacího materiálu:	Úvod do stylistiky
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Šárka Šmehýlová

Úvod do stylistiky

Stylistika je nauka o slohu (stylu), zabývá se slohovou výstavbou jazykového projevu, popisuje prostředky této výstavby a jejich působení na adresáta.

Sloh (styl) se projevuje ve výběru a uspořádání jazykových prostředků, které závisí na autorovi i na dalších **podmínkách**, za kterých jazykový projev vzniká.

Tyto podmínky označujeme jako **slohotvorné činitele**.

Slohotvorní činitelé se dělí na:

- a) subjektivní;
- b) objektivní.

Subjektivní slohotvorní činitelé

Týkají se autorova projevu, závisí na věku, pohlaví, vzdělání, prostředí, povaze, temperamentu, osobních sklonech, zálibách.

Objektivní slohotvorní činitelé

Podmínky a okolnosti, kterými je autor jazykového projevu vázán.

Dělení

a) podle zaměření a funkce projevu:

- projev běžně dorozumivací;
- projev odborný;
- projev publicistický;
- projev umělecký;
- projev administrativní;
- projev řečnický;

b) podle formy projevu:

- projev mluvený;
- projev psaný;

c) podle situace a prostředí:

- projev veřejný a neveřejný;
- projev spisovný a nespisovný;

d) podle kontaktu s adresátem:

- projev s přímým kontaktem;
- projev s nepřímým kontaktem;

e) podle připravenosti:

- projev připravený;
- projev nepřipravený;

f) podle střídání mluvčích:

- monolog;
- dialog.

Praktická část

Určete, ke kterému funkčnímu stylu byste zařadili následující ukázky:

- a) Mangusta žíhaná obývá převážně otevřené savany, ale i otevřené lesy a pastviny, zvláště pak křovité planiny. Často se vyskytuje o poblíž vody a v oblastech s množstvím termitích mravenišť, které jim slouží jako přístřešek, ale také potravní zdroj.
- b) Milá babičko, už se nemůžu dočkat, až přijedeš.
- c) **středa 7. prosince 2011, 17:27 – Bělehrad**
Vlad Napichovač získal své přízvisko kvůli kruté metodě zabíjení oponentů a válečných zajatců, které napichoval na kůly. Spisovatel Bram Stoker se pak krvelačností a krutostí nechal inspirovat a stvořil legendárního hraběte Drákulu.
- d) Rowena pohlédla rytíři do tváře a z hrdla se jí vydral slabý výkřik. Sebrala však všechny síly a donutila se pokračovat v obřadu, ačkoliv se celá chvěla pod těmito náhlými dojmy. Položila na klesající hlavu vítěze skvělý věnec, který byl odměnou za dnešní triumf, a pronesla jasně a zřetelně tato slova:
„Věncím ti čelo tímto věncem, pane rytíři; je odměnou za statečnost pro vítěze souboje.“
- e) Jak na Nový rok, tak po celý rok, praví staré přísloví. A aby po celý rok bylo hodně peněz, mají se na Nový rok jíst luštěniny – těch je totiž taky hodně na talíři. Klasikou je určitě čočka nakyselo, na kterou pro vás dnes máme recept. Je ze staré kuchařky, která vyšla kolem roku 1915.

Seznam použité literatury

- Martinková, V.: *Český jazyk 1 pro střední školy*. 2. upravené vydání. Praha: Trizonia, 1995. ISBN 80-85573-56-3.
- Sochrová, M.: *Český jazyk v kostce pro střední školy*. 2. vydání. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999. ISBN 80-7200-338-0.